

Warszawa, dnia 28 grudnia 2021 r.

Stanowisko

Ośrodka Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych w sprawie świadczenia usług prawniczych w Polsce przez oddział zagranicznej kancelarii adwokackiej z siedzibą w UE

I. Przedmiot stanowiska

Wobec pytania skierowanego przez Okręgową Izbę Radców Prawnych w Warszawie o zajęcie stanowiska („Stanowisko”) do Ośrodka Badań, Studiów i Legislacji KRRP („OBSiL”) dokonano poniższej analizy w sprawie dopuszczalności świadczenia przez przedsiębiorcę zagranicznego (zagraniczną kancelarię adwokacką z siedzibą w państwie członkowskim UE - „Kancelaria”) na terytorium RP usług prawniczych w formie oddziału przedsiębiorcy zagranicznego w Polsce („Oddział”) jak i współpracy radców prawnych wykonujących zawód w Polsce z takim Oddziałem.

II. Podstawy i charakter stanowiska

Stanowisko zostało wyrażone w oparciu o:

- 1) ustawę z 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (t.j. Dz.U. 2020, poz. 75 z późn.zm. - „U.r.p.”),
- 2) ustawę z 5 lipca 2002 r. o świadczeniu przez prawników zagranicznych pomocy prawnej w Rzeczypospolitej Polskiej (t.j. Dz.U.2020.823 - „U.pr.zagr.”),
- 3) ustawę z 6 marca 2018 o zasadach uczestnictwa przedsiębiorców zagranicznych i innych osób zagranicznych w obrocie gospodarczym na terytorium RP (t.j. Dz.U. 2019, poz. 1079 z późn.zm. - „U.przed.zagr.”),

- 4) umowę z 23 marca 1957 r. Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej („T.f.UE”),
- 5) Dyrektywę 98/5/WE z 16 lutego 1998 r. mającą na celu ułatwienie stałego wykonywania zawodu prawnika w Państwie Członkowskim innym niż państwo uzyskania kwalifikacji zawodowych („Dyrektywa 98/5/WE”),
- 6) Dyrektywę 2006/123/WE dotyczącą usług na rynku wewnętrznym („Dyrektywa usługowa”),
- 7) Uchwała Nr 3/2014 NKZRP z 22 listopada 2014 r. w sprawie Kodeksu Etyki Radcy Prawnego („KERP”),
- 8) Uchwała Nr 94/IX/2015 KRRP z 13 czerwca 2015 r. w sprawie Regulaminu wykonywania zawodu radcy prawnego („R.w.z.r.p.”).

Stanowisko Ośrodka Badań Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych („OBSiL”) ma charakter ogólnej interpretacji przepisów prawa polskiego mających zastosowanie w sprawie i należących do kompetencji samorządu radcowskiego. OBSiL w ramach swoich zadań nie rozpatruje bowiem spraw indywidualnych. W kwestii podejmowania i wykonywania działalności gospodarczej na terytorium RP przez osoby zagraniczne, w tym w formie oddziałów przedsiębiorców zagranicznych (kancelarii adwokackich) stanowisko nie ma charakteru wiążącej interpretacji przepisów prawa, gdyż sprawy te należą do kompetencji samorządu radcowskiego. Stanowisko nie stanowi więc opinii prawnej, która wyraża wszechstronne oceny i subsumpcję konkretnych stanów faktycznych objętych przedmiotem. Przedmiotowe stanowisko nie wiąże organów samorządu radcowskiego, a także innych organów władzy publicznej sprawujących rejestrację oraz nadzór/kontrolę nad działalnością przedsiębiorców zagranicznych w Polsce. Mając na względzie sformułowanie przez Wnioskodawcę zagadnienie w stanowisku przyjęto założenie, że zagadnienie

nie dotyczy swobody świadczenia usług prawniczych oraz swobody przedsiębiorczości prawników spoza UE.

Rozstrzygnięcie więc, czy w konkretnym przypadku stała działalność gospodarcza w Polsce w formie Oddziału zagranicznej Kancelarii polegająca na świadczeniu usług prawniczych jest dopuszczalna - należy do samej Kancelarii i dokonanych przez nią wyborów co do charakteru, formy i podstawy prawnej takiej działalności oraz współpracujących z nią radców prawnych.

III. Świadczenie usług prawniczych przez przedsiębiorcę zagranicznego (Kancelarię) w formie Oddziału w Polsce

Pierwsze pytanie Wnioskodawcy zmierza do ustalenia dopuszczalności korzystania przez Kancelarię jako przedsiębiorcę zagranicznego z siedzibą w państwie członkowskim UE (Republice Austrii) z prawa do prowadzenia na terytorium Polski stałej działalności gospodarczej w zakresie świadczenia usług prawniczych w formie Oddziału. Chodzi zatem o działanie przez Kancelarię w ramach swobody przedsiębiorczości (zasady wolności gospodarczej), a nie swobody świadczenia usług (ich czasowego i przejściowego, transgranicznego świadczenie przez Kancelarię w Polsce bez tworzenia jednostek organizacyjnych).

Zdaniem OBSiL - Kancelaria może korzystać ze swobody przedsiębiorczości i utworzyć w Polsce swój Oddział. Jednak jego sytuacja prawna i uprawnienia w zakresie prowadzenia takiej działalności są zróżnicowane i uzależnione od jej charakteru i formy oraz podstawy prawnej jej prowadzenia. Należy bowiem zauważyć, że Oddział Kancelarii w Polsce jest częścią struktury organizacyjnej samej Kancelarii jako przedsiębiorcy zagranicznego. Działalność gospodarczą w Polsce w zakresie świadczenia usług prawniczych prowadzi zatem sama Kancelaria, a nie jej Oddział. Kancelaria korzysta tutaj z prawa do prowadzenia w Polsce stałej działalności

gospodarczej na własny rachunek na warunkach określonych przez prawodawstwo polskie dla własnych obywateli (art. 49 T.f.UE). Co do zasady podstawa prawną dla utworzenia i funkcjonowaniu Oddziału Kancelarii w Polsce stanowią przepisy U.przed.zagr. stanowiące implementację Dyrektywy usługowej (art. 4 ust. 1, art. 11 ust. 1 U.przed.zagr.). Mają one zastosowanie do świadczenia w Polsce na zasadach ogólnych wszystkich usług prawniczych na warunkach w nich określonych, ale w zakresie odmiennie nieuregulowanym przez szczególne wobec nich i dotyczące wykonywania w Polsce przez regulowane prawnicze zawody regulowanych usług prawniczych (pomocy prawnej), przepisy U.pr.zagr. (będące wdrożeniem Dyrektywy 98/5/WE).

Przy założeniu, że Kancelaria prowadzi w państwie macierzystym (Republice Austrii) swoją działalność świadcząc regulowane usługi prawnicze (w zakresie wykonywania i uprawnień zawodu adwokata jako zawodu regulowanego oraz przy posługiwaniu się tym tytułem zawodowym) - Kancelaria poprzez swój Oddział w Polsce mógłby wykonywać tylko taką działalność na takich samych zasadach jak obywatele polscy (art. 4 ust. 1 i art. 15 U.przed.zagr.). Oznacza to, że zastosowanie do takiej działalności znalazłyby przepisy U.pr.zagr (Dyrektywy 98/5/WE) jako przepisy szczególne, a przepisy U.przed. zagr. (Dyrektywy usługowej) tylko w zakresie odmiennie nieuregulowanym przez przepisy U.pr. zagr. (Dyrektywy 98/5/WE). W istocie więc, Kancelaria prowadząc w państwie macierzystym (Republice Austrii) swoją działalność gospodarczą polegającą na stałym i systematycznym świadczeniu regulowanych usług prawniczych w ramach zawodu i uprawnień adwokata jako zawodu regulowanego (tzw. usługi pomocy prawnej) może ją prowadzić w Polsce poprzez Oddział wyłącznie w takim zakresie. Pomoc prawna oznacza działalność w zakresie odpowiadającym uprawnieniom radcy prawnego/adwokata i obejmuje w szczególności udzielanie porad prawnych, sporządzanie opinii prawnych, opracowywanie projektów aktów prawnych oraz występowanie przed sądami i urzędami (art. 1 ust. 2 U.pr.zagr.). Działalność Kancelarii w formie Oddziału w Polsce odbywa się w formie stałej praktyki wykonywanej przez prawników będących obywatelami UE lub państw stron umowy

EOG oraz mających w tych państwach prawo do wykonywania/wykonujących zawód regulowany przy użyciu macierzystego tytułu zawodowego odpowiadającego tytułowi radcy prawnego/adwokata (np. w Kancelarii przez tzw. partnerów equity lub innych ww. prawników włączonych w struktury organizacyjne Kancelarii). Prawnicy ci muszą uzyskać w Polsce wpis na listę prawników zagranicznych z UE albo muszą być wpisani na listę radców prawnych w Polsce. Wpis na odpowiednią listę jest uzależniony od spełnienia jego warunków wynikających z U.pr.zagr. (art. 3-7 U.pr.zagr oraz art. 21-34a U.pr.zagr.) albo U.r.p. (art. 23-24 U.r.p.). Wówczas mogą oni świadczyć w Polsce pomoc prawną jako prawnicy zagraniczni w zakresie odpowiadającym zawodowi radcy prawnego przy użyciu tytułu zawodowego uzyskanego w państwie macierzystym (prawnik zagraniczny z UE)/jako radcowie prawni - oraz ze wskazaniem na firmę Kancelarii (jeżeli są jej współnikami) (art. 4 ust.2 , art. 8-9, art. 13 U.pr.zagr./art. 1 ust. 2 U.r.p.). W zależności na którą listę są wpisani - są uprawnieni do wykonywania stałej praktyki w zakresie odpowiadającym zawodowi radcy prawnego/wykonywania zawodu radcy prawnego, mają ma takie same prawa i obowiązki jak radca prawny/mają prawa i obowiązki radcy prawnego (w tym w zakresie etyki zawodowej i odpowiedzialności dyscyplinarnej, ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej) (art. 4 ust. 2, art. 10-11, art. 13-14 U.pr.zagr./art. 3, art. 4, art. 6, art. 8 ust. 6 U.r.p.). Muszą także spełnić warunki co do formy wykonywania stałej praktyki/zawodu oraz ich składu osobowego, przedmiotu takiej działalności ograniczanego wyłączenie do świadczenia pomocy prawnej, współdziałania prawnika zagranicznego z radcą prawnym przy reprezentowaniu klienta (art. 15 ust. 2 i 3, art. 17 U.pr.zagr./art. 8 ust. 1 i 2 U.r.p.). Powyższe rozważania dotyczą również tzw. praktyki multidyscyplinarnej tzn. dopuszczalnego przepisami prawa polskiego wspólnego wykonywania zawodu z przedstawicielami innych zawodów regulowanych (doradcy podatkowego i rzecznika patentowego), o ile nie jest to odmiennie uregulowane z U.r.p. lub ustawach określających zasady wykonywania tych innych zawodów.

Kancelaria, o ile zgodnie z prawem swego państwa macierzystego (Republiki Austrii) nie świadczy wyłączenie prawniczych usług regulowanych (w zakresie wykonywania i uprawnień zawodu adwokata jako zawodu regulowanego przy posługiwaniu się tym tytułem zawodowym) może poprzez utworzony w Polsce Oddział prowadzić stałą działalność gospodarczą polegającą na świadczeniu w Polsce nieregulowanych usług profesjonalnych na zasadach ogólnych wynikających ze swobody przedsiębiorczości (art. 49 TfUE i Dyrektywa usługowa). Wówczas zastosowanie do takiej działalności znajdują przepisy U.przed.zagr. (Dyrektywy usługowej). Działalność taka może być prowadzona na takich samych zasadach jak dla obywateli polskich nie wykonujących zawodu regulowanego (tj. poza zakresem wykonywania i uprawnień zawodu adwokata/radcy prawnego oraz bez posługiwania się tym tytułem zawodowym) oraz wyłącznie w zakresie, w jakim Kancelaria prowadzi swoją działalność gospodarczą za granicą - na warunkach wynikających z U.przed.zagr. (art. 14 - 18 U.przed.zagr.) oraz U.p.p. Należy podnieść, że w przypadku, gdyby świadczenie usług profesjonalnych wymagało w Polsce spełnienia dodatkowych wymagań określonych polskim ustawodawstwem Kancelaria powinna spełnić te wymagania.

IV. Współpraca radców prawnych z oddziałem kancelarii zagranicznej z państwa UE w świadczeniu pomocy prawnej na terytorium RP

Drugie pytanie Wnioskodawcy zmierza do ustalenia dopuszczalności współpracy z Oddziałem Kancelarii w Polsce radców prawnych wykonujących w Polsce zawód w formie kancelarii radcy prawnego na podstawie stałej umowy zlecenia przez Kancelarię świadczenia usług prawnych. Na wstępie – przed odpowiedzią na postawione przez Wnioskodawcę pytanie – konieczne jest opisanie modelu współpracy pomiędzy Kancelarią (przedsiębiorcą zagranicznym) i radcą prawnym (przedsiębiorcą polskim):

- podstawą świadczenie usług prawnych jest stała umowa zlecenia zawarta i wykonywana w ramach działalności gospodarczej obu ww. przedsiębiorców (umowa B2B),

- przedmiotem umowy jest zlecenie przez Kancelarię (jako zleceniodawcę) radcy prawnemu (jako zleceniobiorcy nie włączonemu w struktury organizacyjne Kancelarii) świadczenia usług prawnych wykonywanych na zewnątrz Kancelarii,

- usługi są wykonywane przez radcę prawnego na zewnątrz (np. w stosunku do klientów Kancelarii) w imieniu i na rzecz Kancelarii.

Z powyższego modelu współpracy wynikają następujące wnioski. Po pierwsze, skoro Kancelaria zleca w umowie świadczenie usług prawnych to staje się w istocie klientem radcy prawnego. Po drugie, jeżeli radca prawny występuje na zewnątrz w imieniu i na rzecz Kancelarii to jest on jej zastępcą bezpośrednim (pełnomocnikiem) wykonującym umowę obok Kancelarii, a nie zastępcą, któremu Kancelaria powierzyła wykonywanie usług prawnych w imieniu własnym zamiast Kancelarii (art. 738 KC). Po trzecie, z pisma Wnioskodawcy nie wynika co jest podstawą prawną świadczenia przez radcę prawnego usług prawnych na rzecz klienta Kancelarii, gdy umowę z tym klientem zawiera Kancelaria, a nie radca prawny. Nawet jeżeli przyjąć, że umowa zlecenia z Kancelarią obejmuje świadczenie przez radcę usług prawnych na rzecz klientów Kancelarii (np. zawiera zastrzeżenie świadczenia usług na rzecz klienta Kancelarii - art. 393 KC) to nadal z opisu Wnioskodawcy nie wynika jasno jaki jest wzajemny rozkład praw o obowiązków w tej specyficznej relacji radca prawny – klienti (Kancelaria, klient Kancelarii), w szczególności zaś czy radca prawny jest tylko uprawniony czy zobowiązany do świadczenia na rzecz klientów Kancelarii i z jakiej podstawy prawnej, w szczególności czy na podstawie zawartej z klientem Kancelarii umowy.

Odpowiadając na powyższe pytanie OBSiL wyraża następujące stanowisko. Radca prawny wykonując zawód w kancelarii radcy prawnego (art. 8 ust. 1 U.r.p.)

świadczy pomoc prawną na rzecz klienta (tzw. czynności zawodowe - art. 4 i art. 6 ust. 1 U.r.p.). Z wykonywaniem czynności zawodowych wiąże się w bowiem istota zawodu, jego regulowany status oraz większość jego uprawnień i obowiązków (np. art. 11 -15 i art. 22 U.r.p.). Z czynnościami zawodowymi na rzecz klienta mamy jednak do czynienia wówczas, gdy są wykonywane przez radców prawnych i wyłączenie w dopuszczalnych formach wykonywania ich zawodu (art. 8 ust. 1 w zw. z art. 4 i art. 6 ust. 1 U.r.p.).

Formy wykonywania zawodu, nie są tym samym, co formy współdziałania przy wykonywaniu czynności zawodowych. Te ostatnie urzeczywistniają się w zawieraniu umów o współpracę pomiędzy niezależnymi podmiotami nie tworzącymi jednak form wykonywania zawodu (kancelarii czy spółki radcowskiej jako przedsiębiorstwa). Jednak formy wykonywania zawodu mają część wspólną w wykonywaniu czynności zawodowych. Stanowi ją podstawa wykonywania czynności zawodowych. Jest ona jednakowa i wymagana we wszelkich formach wykonywania zawodu. Wprawdzie przepisy prawa cywilnego przewidują konstrukcje prawne, które umożliwiają świadczenie usług na rzecz klienta Kancelarii bez konieczności zawierania z nim odrębnej umowy, ale zasady wykonywania zawodu i etyki zawodowej nakładają na radcę prawnego obowiązek zapewnienia podstawy prawnej realizacji czynności zawodowych. Podstawę taką stanowi zaś umowa z klientem określająca zakres pomocy prawnej, warunki i terminy jej wykonywania oraz wynagrodzenie (art.8 ust.4 U.r.p., art. 3 ust. 2 U.r.p. w zw. z art. 43 ust. 2 KERP, § 3 R.w.z.r.p.). W centrum czynności zawodowych stoi bowiem klient tj. osoba, na której rzecz świadczona jest pomoc prawna (art. 5 ust. 4 KERP), jego dobro, prawa i obowiązki, interesy. Bez zawarcia umowy z klientem radca prawny nie może wykonywać czynności zawodowych na rzecz klienta (klienta Kancelarii). Ww. normy mają na celu ochronę klienta (klienta Kancelarii), który jako osoba poszukująca ochrony prawnej otrzymuje ją na podstawie zobowiązania radcy prawnego do jej udzielenia i ochronę radcy prawnego, który jako prowadzący sprawę klienta może oczekiwać od niego wywiązania się ze zobowiązań wzajemnych. Ponadto, szereg innych istotnych dla klienta

obowiązków radcy prawnego związane jest z zawarciem i realizacją umowy (np. art. 43 ust. 2, art. 46, art. 53 KERP). U.r.p. (również KERP i R.w.z.r.p.) wymaga więc zapewnienia podstawy prawnej dla wykonywania przez radcę prawnego czynności zawodowych na rzecz klienta (klienta Kancelarii) w każdej formie wykonywania zawodu w postaci bezpośredniej umowy (stosunku podstawowego) z klientem (klientem Kancelarii) (art. 8 ust. 4 U.r.p. oraz art. 3 ust. 2 U.r.p. w zw. z art. 43 ust. 2 KERP, § 3 R.w.z.r.p.). Pośrednio wykładnię powyższą potwierdza także art. 33 ust. 1 KERP, który pozyskiwanie klientów (jako czynnik kształtujący podstawę prawną czynności zawodowych) wiąże z bezpośrednią złożeniem konkretnemu klientowi propozycji zawarcia z nim umowy.

U.r.p. (również KERP, R.w.z.r.p.) nie wprowadza natomiast - dla wykonywania przez radcę prawnego w ramach kancelarii radcy prawnego czynności zawodowych na rzecz klienta Kancelarii na podstawie umowy zlecenia (B2B) zawartej Kancelarią - takich konstrukcji prawnych jak ich realizacja na zewnątrz (wobec klienta Kancelarii) w imieniu i rzecz Kancelarii tylko na podstawie umowy z Kancelarią i bez zawarcia przez radcę prawnego bezpośredniej umowy z klientem (klientem Kancelarii). Takie konstrukcje przewidują np. art. 25 ust. 1 ustawy Prawo o adwokaturze dla adwokatów wykonujących zawód w zespole adwokackim (osobie prawnej) lub art. 87 ust. 2 zd. 2 KPC w zw. z art. 35 § 3 ustawy o postępowaniu przed sądami administracyjnymi dla doradców podatkowych zatrudnionych na podstawie umowy o pracę (wykonujących zawód) w spółkach kapitałowych (jako formy wykonywania ich zawodu w osobie prawnej). Inne wyjątki od zawarcia umowy z klientem dopuszczają odrębne ustawy regulujące świadczenie w interesie publicznym pomocy prawnej bez umowy z klientem (pomoc z urzędu i nieodpłatna pomoc prawna). KERP zezwala zaś na to w razie pilnej konieczności (np. art. 54 KERP) lub z pobudek bezinteresownych w ramach działalności pro bono lub pomocy grzesznościowej (np. art. 57 KERP).

Co najmniej dyskusyjna jest możliwość zlecenia i wykonywania przez samą Kancelarię jako przedsiębiorcę zagranicznego pomocy prawnej dla jej klientów w zakresie zastrzeżonym wyłącznie dla radców prawnych lub adwokatów (tj. zastępstwa procesowego przed sądami). Na przeszkodzie temu stoi bowiem art. 8 ust. 1 i 4 U.r.p.. Przepisy te pozwalają radcy prawnemu wykonywać zawód w jednej z dopuszczalnych jego form i w tych ramach wykonywać czynności zawodowe, jednakże wyłączenie na rzecz klienta i przy zapewnieniu ich podstawy prawnej (umowy z klientem). Posłużenie się przez Kancelarię przy wykonywaniu zleconej jej usługi prawniczej - radcą prawnym jako pomocnikiem czy podwykonawcą (w szczególności pełniącym rolę pełnomocnika procesowego) nie usunęłoby tego niedającego się pogodzić z art. 8 ust. 1 U.r.p. skutku, że stroną umowy o świadczenie pomocy prawnej byłaby Kancelaria, a nie jej klient. Nie jest w tym zakresie wystarczające korzystanie przez Kancelarię z instytucji zastępcy (art. 738 KC), gdy Kancelaria jako powierzający nie jest osobą uprawnioną do wykonywania czynności zawodowych radcy prawnego (art. 4 i art. 6 ust.1 w zw. z art. 8 ust. 1 i z art. 8 ust. 4 U.r.p.). Wobec tego brak jest dostatecznych podstaw, aby każdy rodzaj współpracy radcy prawnego z Kancelarią uznawać za formę wykonywania zawodu lub czynności zawodowych, zwłaszcza wobec faktu wyraźnego odróżniania przez ustawodawcę wykonywania zawodu w kancelarii radcy prawnego/spółce od wykonywania go jedynie na podstawie umów cywilnoprawnych, zawieranych bezpośrednio z klientem (art. 8 ust. 1 U.r.p.). W takim przypadku może wystąpić również ryzyko niedopuszczenia radcy prawnego do czynności zawodowych (w szczególności zastępstwa procesowego) jako wykonującego zawód poza dozwoloną formą jego wykonywania wynikającą z art. 8 ust. 1 U.r.p. (por. postanowienie SA w Katowicach z 25 sierpnia 2004 r., I ACa 1485/03), co szkodzi klientowi i radcy prawnemu.

Nie jest także co do zasady dozwolone działanie przez radę prawnego bez podstawy prawnej wobec klienta (klienta Kancelarii) wyłącznie na podstawie pełnomocnictwa udzielonego radcy prawnemu przez Kancelarię za wiedzą i zgodą

klienta (por. postanowienie SA w Katowicach z 25 sierpnia 2004 r., I ACa 1485/03) albo pełnomocnictwa udzielonego przez klienta Kancelarii (por. postanowienia SN z: 28 lutego 2008 r., III CSK 245/07 i z 20 lipca 2012 r., II CZ 68/12). Zauważyć również należy, że samego tylko pełnomocnictwa udzielonego radcy prawnemu przez klienta (również klienta Kancelarii) nie można uznać za podstawę prawną wykonywania czynności zawodowych w ramach określonej formy wykonywania zawodu. Bez zawarcia przez radcę prawnego bezpośredniej umowy z klientem (także klientem Kancelarii) pełnomocnictwo stanowi bowiem tylko podstawę prawną wykonywania czynności zawodowych nie wobec klienta, ale wobec osób trzecich np. sądów, organów administracji lub osób trzecich. Nie wymaga ono potwierdzenia przez radcę prawnego i nie nakłada na niego obowiązku, a jedynie uprawnienie do działania w imieniu klienta (klienta Kancelarii). Nie realizuje to więc celów związanych z ochroną interesów klienta. Szczególnie dotyczy to sytuacji, gdy przedmiotem pełnomocnictwa jest wykonywanie czynności zawodowych zastrzeżonych dla prawniczych zawodów regulowanych.

Radca prawny wykonujący zawód w Polsce w formie kancelarii radcy prawnego może więc współpracować z Kancelarią (jej Oddziałem w Polsce) jako klientem na podstawie zawartej z Kancelarią stałej umowy zlecenia, a wykonując ww. umowę na zewnątrz – wykonywać czynności zawodowe wobec klienta Kancelarii na podstawie zawartej z nim bezpośrednio umowy. Niezależnie od samej dopuszczalności współpracy radcy prawnego z Oddziałem Kancelarii w Polsce należy dokonać w konkretnych okolicznościach oceny czy współpraca (w szczególności ukształtowanie treści umowy stałego zlecenia i praktyka jej wykonywania) nie uchybia zasadom zachowania niezależności, lojalności i zaufania w wykonywaniu zawodu (art. 7-8 i art. 45 KERP), unikania konfliktu interesów (art. 10, art. 26-30 KERP), ochrony tajemnicy zawodowej (art. 3 ust. 3-6 U.r.p., art. 15-24 KERP), zajęć niedopuszczalnych (art. 25 ust. 2 KERP).

Sygnalizacyjnie należy wspomnieć, że świadczenie przez radcę prawnego usług prawniczych na rzecz klientów podmiotu, z którym zawarł umowę o świadczenie usług prawniczych było przedmiotem rozważań Komisji Etyki i Wykonywania Zawodu KRRP (stanowiska z 17 czerwca 2020 r. i z 24 września 2020 r.). Dotyczyło jednak wykonywania zawodu w ramach stosunku pracy oraz świadczenia pomocy prawnej na rzecz pracodawcy (jako spółki dominującej) i spółek zależnych z grupy kapitałowej pracodawcy w nieco innych okolicznościach niż opisane przez Wnioskodawcę. Oceniono w nich dwa modele takiej współpracy, z której jeden - zbliżony do modelu opisanego przez Wnioskodawcę – uznano za niedopuszczalny ze względu na brak umowy ze spółkami zależnymi oraz zagrożenia związane z naruszeniem zasad wykonywania zawodu i etyki zawodowej.

V. Podsumowanie

Reasumując:

- 1) Kancelaria może prowadzić w Polsce poprzez utworzony tu Oddział działalność gospodarczą polegającą na stałym świadczeniu usług prawniczych na zasadach obowiązujących obywateli polskich i wyłączenie w zakresie w jakim prowadzi swoją działalność w państwie macierzystym (republice Austrii),
- 2) przy założeniu, że Kancelaria prowadzi w państwie macierzystym (Republice Austrii) swoją działalność świadcząc regulowane usługi prawnicze w zakresie wykonywania zawodu adwokata jako zawodu regulowanego (korzystając z uprawnień adwokata i posługując się tym tytułem zawodowym) - Kancelaria poprzez swój Oddział w Polsce mogłaby wykonywać tylko taką działalność. Wówczas zastosowanie do niej znalazłyby przepisy U.pr.zagr. (Dyrektywy 98/5/WE) jako przepisy szczególne, a przepisy U.przed. zagr. (Dyrektywy usługowej) tylko w zakresie odmiennie nieuregulowanym przez przepisy U.pr. zagr. (Dyrektywy 98/5/WE). Opisana powyżej

działalność Kancelarii w Polsce będzie mogła być realizowana w formie stałej praktyki (świadczenia usług pomocy prawnej w ramach wykonywania zawodu radcy prawnego, przy korzystaniu z jego uprawnień i posługiwania się tytułem zawodowym) wykonywanej przez prawników zagranicznych z UE wpisanych na listę prawników zagranicznych z UE/radców prawnych wpisanych na listę radców prawnych w Polsce - na zasadach i warunkach wynikających z przepisów U.pr.zagr. (Dyrektywa 98/5/WE)/U.r.p., a w zakresie odmiennie nieuregulowanym w tych przepisach - na zasadach i warunkach wynikających z przepisów U.przed.zagr. (Dyrektywy usługowej),

3) Kancelaria, o ile zgodnie z prawem swego państwa macierzystego (Republiki Austrii) nie świadczy wyłączenie prawniczych usług regulowanych (w zakresie wykonywania i uprawnień zawodu adwokata jako zawodu regulowanego przy posługiwaniu się tym tytułem zawodowym) może poprzez utworzony w Polsce Oddział prowadzić działalność gospodarczą polegającą na świadczeniu w Polsce, na zasadach ogólnych wynikających ze swobody przedsiębiorczości (art. 49 TfUE i Dyrektywa usługowa), nieregulowanych usług profesjonalnych. Wówczas zastosowanie do takiej działalności znajdują przepisy U.przed.zagr. (Dyrektywy usługowej). Działalność taka może być prowadzona na takich samych zasadach jak dla obywateli polskich nie wykonujących prawniczego zawodu regulowanego (tj. poza zakresem wykonywania i uprawnień zawodu adwokata/radcy prawnego oraz bez posługiwania się tym tytułem zawodowym) oraz wyłącznie w zakresie, w jakim Kancelaria prowadzi swoją działalność gospodarczą za granicą - na warunkach wynikających z U.przed.zagr. (art. 14 - 18 U.przed.zagr.),

4) wykonywanie przez radcę prawnego czynności zawodowych na rzecz Kancelarii (również klienta Kancelarii) bez zapewnienia ich podstawy prawnej (zawarcia bezpośredniej umowy z Kancelarią/klientem Kancelarii) odbywa się poza dopuszczalną formą wykonywania zawodu, w ramach której czynności te mogą być jedynie realizowane. Dla wykonywania czynności zawodowych na rzecz Kancelarii/klienta

Kancelarii konieczny jest więc stosunek zobowiązaniowy łączący radcę prawnego bezpośrednio z Kancelarią/klientem Kancelarii i jeżeli to wymagane pełnomocnictwo udzielone przez Kancelarię/klienta Kancelarii. Zawierając z Kancelarią umowę o świadczenie usług prawniczych tylko na rzecz klienta Kancelarii radca prawny realnie nie wykonuje czynności zawodowych na rzecz Kancelarii, ale na rzecz klienta Kancelarii. W istocie stanowi to nadużycie art. 8 ust. 1 U.r.p. poprzez wykorzystanie dozwolonej formy wykonywania zawodu dla wykonywania czynności zawodowych niezgodnie z art. 8 ust. 4 U.r.p.. Innymi słowy radca prawny ma prawo do współpracy z Kancelarią (jej Oddziałem w Polsce) w ramach wykonywania zawodu w kancelarii radcy prawnego, ale nie dla wykonywania czynności zawodowych na rzecz klienta Kancelarii bez zawarcia z tym klientem bezpośredniej umowy (szczególnie w zakresie czynności przypisanych do wyłączności radcy prawnego).

Opracował:

r. pr. Sławomir W. Ciupa